

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta työsopimuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Työsopimuslakia koskeva esitysluonnos on selkeä kokonaisuus, jonka perusteella saa hyvän käsityksen asian nykytilasta, tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista.

Vaikutusarviointit ovat hyvin perusteltuja ja esitysluonnoksessa on hyödynnetty hyvin asiaan liittyvää tutkimustietoa. Esityksen vaikutusarviointeja tulisi kuitenkin paikoin täydentää.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- Esityksen vaikutusarviointia olisi syytä jäsentää niin, että esityksen perus- ja ihmisoikeusvaikutukset esitetään selkeämmin.
- Esityksessä tulisi arvioida viranomaisvaikutuksia työsuojeluviranomaisten valvontatehtävien kannalta. Esityksessä olisi hyvä esittää arvio siitä, edellyttävätkö ehdotetut muutokset lisäresursseja viranomaisissa.
- Esityksessä tulisi kuvata tarkemmin, miten muutosten vaikutuksia seurataan lain toimeenpanon yhteydessä, esimerkiksi eroja määräaikaisten työsuhteiden määrissä yksityisellä ja julkisella sektorilla.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta:

”Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työsopimuslakia, merityösopimuslakia ja työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia.

Työsopimuslaissa säädettäisiin, että määräaikaisten työsopimuksen voisi työnantajan aloitteesta tehdä enintään vuoden ajaksi ilman laissa edellytettyä perusteltua syytä, jos kysymys on ensimmäisestä

työsopimuksesta työnantajan ja työntekijän välillä. Määräaikaisen työsopimuksen voisi tehdä ilman perusteltua syytä myös silloin, jos työnantajan ja työntekijän välisen edellisen työsuhteen päättymisestä on kulunut sopimuksen alkamishetkellä vähintään kaksi vuotta. Määräaikaisen työsopimuksen tekemistä esityksessä ehdotettavan sääntelyn nojalla ei estäisi se, että työnantajan työvoiman tarve on työsopimuslaissa tarkoitetulla tavalla pysyvää. Työsopimus voitaisiin uusia enintään kahdesti vuoden kuluessa ensimmäisen määräaikaisen työsopimuksen tekemisestä. Sopimusten yhteenlaskettu kokonaiskesto ei kuitenkaan saisi ylittää yhtä vuotta. Määräaikaista työsopimusta ei saisi tehdä tai jättää tekemättä syrjivin perustein.

Työnantajan aloitteesta esityksessä ehdotettavan sääntelyn vastaisesti tehtyä määräaikaista sopimusta olisi pidettävä toistaiseksi voimassa olevana. Esityksessä ehdotetaan työnantajalle erityistä selvitysvelvollisuutta, jos määräaikainen työsopimus on tehty ilman perusteltua syytä. Työnantajan olisi ennen määräaikaisen työsopimuksen päättymistä annettava työntekijälle perusteltu selvitys mahdollisuudesta palkata työntekijä toistaiseksi voimassa olevaan tai perustellusta syystä tehtävään määräaikaiseen työsuhteeseen.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan työnantajalle velvollisuutta tarjota työtä työntekijälle, jonka kanssa on tehty määräaikainen työsopimus ilman perusteltua syytä. Velvollisuus työn tarjoamiseen syntyisi, jos työnantaja määräaikaisen työsopimuksen päättyessä harkitsee palkkaavansa lisää työntekijöitä kyseiseen tai vastaavan kaltaiseen tehtävään, jota määräaikainen työntekijä teki. Työnantajalla olisi velvollisuus tarjota työtä työsopimuksen päättymisen jälkeen ajanjaksona, joka vastaisi kestoaltaan kolmasosaa työntekijän kanssa tehtyjen työsopimusten kokonaiskestosta ja olisi enintään neljä kuukautta.

Esityksen mukaan työntekijällä ja työnantajalla olisi oikeus irtisanoa ilman perusteltua syytä tehty määräaikainen työsopimus, joka on kestänyt vähintään kuusi kuukautta.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan lyhennettäväksi työsopimuslaissa säädettyä lomautusilmoitusaikaa 14 päivästä seitsemään päivään ja säädettäväksi mahdollisuudesta sopia työpaikkakohtaisesti lakiin perustuvan lomautusilmoitusajan noudattamisesta. Esityksen mukaan työsopimuslakiin perustuva työnantajan takaisinottovelvollisuus koskisi jatkossa vain niitä työnantajia, joiden työsuhteessa olevien työntekijöiden lukumäärä säännöllisesti on vähintään 50.

Vastaavia muutoksia ehdotetaan merityösopimuslakiin. Lisäksi ehdotetaan työsuojeluviranomaisen valvontatoimivaltaan liittyvää muutosta työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettuun lakiin.

Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan.”

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on kuvattu hyvin määräaikaisten työsopimusten, lomautusten ja takaisinottovelvollisuuden nykytilaa sekä asiaa koskevaa kansainvälistä ja EU-sääntelyä. Esitysluonnoksessa on esimerkiksi havainnollisia taulukoita ja määrällisiä kuvauksia määräaikaisten työsopimusten ja lomautusten määristä. Niiden perusteella saa hyvän käsityksen nykytilasta, vaikka asiaa ei tuntisi ennalta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on hyvin kuvattu esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset. Esitysluonnos on muutoinkin kauttaaltaan selkeä ja looginen kokonaisuus, ja se on kieliasultaan huolellinen.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esitysluonnoksessa on kuvattu eri vaihtoehtoja tavoitteiden toteuttamiseksi ja perusteltu valittu vaihtoehto.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esityksen vaikutusarvioissa on hyödynnetty laajasti tutkimustietoa. Lisäksi keskeisten ehdotusten osalta esityksessä on avattu vaikutusketjuja.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen lausuntopalautetta koskevassa jaksossa on käsitelty olennainen palaute ja sen perusteella tehdyt muutokset.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esityksen taloudellisten ja työllisyysvaikutusten arvioinnissa on käytetty laajasti tutkimustietoa. Käytettyä tietoa on arvioitu suhteessa ehdotuksiin ja tiedon soveltuvuuteen Suomen työmarkkinoille. Kokonaisuudessaan kansantalouteen ja työllisyyteen kohdistuvien vaikutusten arviointi on laadukas.

Esitysluonnoksen perusteella määräaikaisia työsuhteita koskevan muutoksen vaikutus tuottavuuteen ja sitä kautta talouskasvuun on tutkimuskirjallisuuden valossa epäselvä. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksen perusteella saa hyvän käsityksen asiasta ja tutkimustulosten ristiriitaisuudesta.

Esitysluonnoksen mukaan lakimuutoksella on yksityisen sektorin työnantajien lisäksi merkittäviä vaikutuksia kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajiin. Määräaikaisten työntekijöiden osuus on merkittävästi korkeampi julkisella sektorilla kuin yksityisellä sektorilla. Esityksessä on tunnistettu olevan mahdollista, että julkisen sektorin työnantajat ryhtyvät hyödyntämään ilman erillistä perustetta solmittavaa määräaikaista työsuhdetta. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi, kun organisaatiolla on epävarmuuksia sen budjettitasapainon suhteen.

tulevina vuosina. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulisi tarkentaa, millaisissa tehtävissä ja palvelussuhteissa uuden sääntelyn mahdollistamia määräaikaistuksia voitaisiin hyödyntää.

Esitysluonnoksessa todetaan, että työ- ja elinkeinoministeriö tulee seuraamaan lain toimeenpanon yhteydessä muutosten vaikutuksia muun muassa määräaikaisten työsuhteiden lukumäärän kehittymiseen sekä niitä koskevien muutosten työelämävaikutuksiin. **Arviointineuvosto kiinnittää huomiota siihen**, että tässä seurannassa olisi hyvä tarkastella muutosten vaikutuksia myös erikseen yksityisellä ja julkisella sektorilla.

Esitysluonnoksen mukaan määräaikaisen työsopimuksen mahdollistaminen ilman erillistä perustetta ensimmäistä kertaa enintään vuodeksi tarjoaa työnantajille lisää joustavuutta työvoiman rekrytointiin. Esityksen mukaan muutoksen suurin hyöty kohdistuu pieniin yrityksiin, joille työntekijän rekrytoinnin epäonnistuminen aiheuttaa suhteellisesti suurimman liiketoimintariskin ja muutoksen katsotaan siten madaltavan rekrytointikynnystä. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa on käsitelty riittävästi ehdotusten vaikutuksia yritysten rekrytointimahdollisuuksiin.

Esitysluonnoksen arvion perusteella muutokset työnantajan hallinnollisessa taakassa jäävät vähäisiksi. Esitys voi vähentää työnantajan irtisanomiskustannusten säästöä keskimäärin 1 300 euroa työntekijää kohden, jos työsopimuksia solmittaisiin määräaikaisena toistaiseksi voimassa olevien työsuhteiden sijasta. Lisäksi yllättävissä lomautustarpeissa työnantajien kustannussäästö on noin 1 100 euroa jokaista lomautettavaa palkansaajaa kohden, kun huomioidaan sekä palkkakulut että työn sivukulut lomautusilmoitusajan lyhenemisen ajalta. Esityksessä on arvioitu lomautusilmoitusajan lyhentämisen staattisia kustannusvaikutuksia erilaisten skenaarioiden kautta.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on arvioitu yrityksille aiheutuvia kustannuksia ja säästöjä sekä hallinnollista taakkaa. Esitysluonnoksen perusteella saa hyvän käsityksen muutosten vaikutusten suuruusluokasta.

Esitysluonnoksessa tuodaan esille, että lomautusilmoitusajan lyhentäminen aiheuttaa eräissä tapauksissa palkansaajille tulonmenetyksiä. Mediaanituloiselle ansiosidonnaiseen työttömyysetuuteen oikeutetulle voi aiheutua noin 360 euron tulonmenetys. Vaikutus voi olla suurempi niille, jotka eivät ole ansiosidonnaisen työttömyysturvan piirissä. Ilman muita sosiaalietuksia tulonmenetys olisi tällöin mediaanituloisella palkansaajalla noin 650 euroa. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että esitysluonnoksessa on kuvattu palkansaajille aiheutuvan tulonmenetyksen mittaluokkaa.

Esitysluonnoksen mukaan ehdotuksilla on ristikkäisvaikutuksia yhteistoimintalain 1.7.2025 voimaan tulleisiin muutoksiin (HE 198/2024 vp) ja vireillä olevaan lakihankkeeseen (HE 158/2025 vp) työntekijän henkilöön perustuvan irtisanomiskynnyksen madaltamisesta. Näiden muutosten katsotaan voivan jossain määrin pehmentää nyt ehdotettavien muutosten vaikutuksia. Ehdotukset eivät todennäköisesti lisää määräaikaisessa työsuhteessa olevien kokonaismäärää niin paljon, kuin ne lisääisivät ilman yllä mainittuja

lakiesityksiä. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa on tunnistettu useampien viimeaikaisten lakimuutosten tai vireillä olevien lakiehdotusten yhteisvaikutuksia työntekijöiden asemaan.

2.3 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitysluonnoksen mukaan aihetta koskeva tutkimustieto ei osoita määräaikaista työsuhteita koskevalla lainmuutoksella olevan selviä työllisyys- tai työttömyysvaikutuksia. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa on hyvin perusteltu tutkimustietoon nojautuen tehdyt johtopäätökset.

Esitysluonnoksessa on käsitelty hyvin työntekijöihin kohdistuvia vaikutuksia. Esitysluonnoksessa tuodaan esille useita ilman perusteltua syytä tehtyihin määräaikaisiin työsuhteisiin liittyviä riskejä, kuten työntekijöiden määräaikaisten sopimusten ketjuttaminen, työsuhteiden epävarmuuden lisääntyminen ja sen vaikutukset sekä mahdollinen syrjäytäriski. Esityksen kielteisten vaikutusten arvioidaan kohdentuvan etenkin vähemmän osaamista vaativissa työtehtävissä tai muutoin heikossa työmarkkina-asemassa oleviin työntekijöihin. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että esitysluonnoksessa on arvioitu ehdotuksen riskejä ja mahdollisia kielteisiä vaikutuksia työntekijöihin.

Esitysluonnoksen mukaan ehdotuksilla voi olla vaikutusta raskaus- ja perhevapaasyrjintään siitäkin huolimatta, että raskaus- ja perhevapaasyrjintä on kiellettyä myös ilman perusteltua syytä solmittavien määräaikaisten työsuhteiden kohdalla. Määräaikaisiin työsuhteisiin liittyvät raskaus- ja perhevapaasyrjintätapaukset muodostavat merkittävän osan tasa-arvovaltuutetulle ilmoitetuista syrjäytäepäilyistä. Esitysluonnoksen mukaan on myös mahdollista, että muutosten myötä vakaan aseman saavuttaminen työmarkkinoilla voi kestää entistä pidempään. Tämän epävarmuuden on arvioitu voivan myöhentää esimerkiksi perheen perustamista. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä on tunnistettu hyvin riskejä, jotka voivat kohdistua etenkin nuoriin naisiin. Esityksen sukupuolivaikutuksia tulisi seurata lain toimeenpanon yhteydessä.

Esityksen mukaan työsuhtelakiin perustuva työnantajan takaisinottovelvollisuus koskisi jatkossa vain niitä työnantajia, joiden työsuhteissa olevien työntekijöiden lukumäärä on säännöllisesti vähintään viisikymmentä. Esitysluonnoksessa todetaan, että muutos voi luoda epäselviä riitatilanteita, jos työnantaja palkkaa uuden työntekijän pian aiemman työntekijän työsuhteen päättymisen jälkeen ja irtisanomisperusteesta on erimielisyyttä. **Arviointineuvosto suosittelee**, että muutoksen vaikutuksia työntekijän työsuhdeturvan toteutumiseen seurataan.

Esitysluonnoksessa on käsitelty erilaisia perus- ja ihmisoikeuskysymyksiä monipuolisesti. Esitysluonnoksessa on tuotu esille muun muassa oikeus työhön ja elinkeinovapaus, yhdenvertaisuus ja syrjintä, sukupuoli- ja tasa-arvoaikutukset sekä ammatillinen yhdistymisvapaus. Esityksen perus- ja ihmisoikeusvaikutukset -jaksossa on kuitenkin todettu, että esityksellä on vain vähäisiä ja lähinnä välillisiä perusoikeusvaikutuksia. Mainittu jakso antaa nyt puutteellisen kuvan esityksen perus- ja ihmisoikeusvaikutuksista. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksen vaikutusarviointiosiossa tulisi selkeästi tuoda esille, että esityksellä on perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia.

Esitysluonnoksen mukaan lakeihin ehdotettavat muutokset näkyvät luultavasti lisääntyvinä yhteydenottoina työsuojeluviranomaisen neuvontaan. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulisi arvioida viranomaisvaikutuksia myös työsuojeluviranomaisten valvontatehtävien kannalta. Esityksessä olisi hyvä esittää arvio siitä, edellyttävätkö ehdotetut muutokset lisäresursseja viranomaisille.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu työsopimuslain ja siihen liittyvien lakien muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero: TEM061:00/2024), jonka työ- ja elinkeinoministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 26.11.2025. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 16. joulukuuta 2025

Eeva-Liisa Inkeroinen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Kaisa Tiusanen

Kehittämisenneuvos, lain säädännön arviointineuvoston sihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.